

РОЛЬ ІНСТИТУТУ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Наявність дієвих інститутів взаємодії між державою і суспільством є основою стабільного економічного і соціального розвитку. Інститут соціального партнерства сформувався в промислово розвинених країнах у сфері трудових відносин на промислових підприємствах. На сьогодні він застосовується в багатьох сферах, в тому числі в галузі освіти.

Становлення інституту соціального партнерства в освіті в розвинутих зарубіжних країнах відбулося в середині ХХ ст. На сьогодні в цих країнах сформовано ряд моделей партнерської взаємодії, критерієм їх виділення став ступінь децентралізації/централізації управління освітою. В Україні соціальне партнерство в освіті тільки починає розвиватися.

Дослідники І. Модель та Б. Модель під соціальним партнерством розуміють специфічний тип суспільних стосунків, що забезпечує баланс реалізації інтересів і досягається завдяки соціальній взаємодії на основі компромісу та консенсусу.

Суб'єктами соціального партнерства в системі вищої освіти є навчальні заклади, громадяни, роботодавці, органи державної влади, органи місцевого самоврядування. Зазвичай їх об'єднують у державний сектор, недержавний та бізнес структури. Конструктивна взаємодія у вирішенні соціально-економічних проблем забезпечується синергетичним ефектом від поєднання ресурсів різних секторів.

Новітня система розвитку суспільства вимагає від освіти підготовки всебічно розвинутого громадянина, який має стати складовою людського капіталу. Нова модель освітніх процесів має відповідати сучасним вимогам до освітнього процесу, а саме:

- освіта протягом всього життя людини; посилення зв'язків між різними освітніми ланками, а не їхня фактична ізольованість;

- врахування змін, які відбуваються в економічній сфері, і відповідно до цього складання навчальних програм і планів; зростання уваги до наукових досліджень і поступове перетворення в наукові центри, до рекомендацій яких має дослухатися держава;

- зростання уваги до практичних знань;

- поглиблення співпраці з ринком праці, врахування тенденцій його розвитку та головних потреб;

- пошук спільних інтересів між всіма партнерами, діалог та компроміси у взаємодії.

На сьогодні актуалізується питання врахування інтересів потенційних роботодавців, які виявляють незадоволеність продуктом, який пропонує вища освіта. В такій ситуації необхідний партнерський діалог між державою, ВНЗ, роботодавцями і громадськістю. Результатом такого діалогу можуть стати: зміни у навчальних програмах, підвищення технічної оснащеності ВНЗ, зміни в системі викладання, встановлення співпраці між навчальними закладами та їх економічними партнерами.

Розвиток наукових досліджень у ВНЗ є неможливим без відповідної підтримки соціальних партнерів, насамперед, виробничих підприємств. Кооперація з підприємствами стає для дослідницьких груп в університетах все більш привабливим способом забезпечення базових і прикладних розробок. ВНЗ традиційно пропонує виробництву технології і підготовлений персонал для інтелектуальної праці. Отримана від виробничих партнерів інформація екстраполюється у вигляді вимог галузі, ринку або соціуму і дозволяє оптимізувати відповідні види діяльності в академічному закладі: методологію і спрямованість наукових досліджень, а також види навчального процесу в ВНЗ.

Спільні прикладні дослідження з виробничими партнерами забезпечують вузам ряд переваг, а саме:

- можливість ефективно розвивати базовий науковий напрям ВНЗ з залученням для цієї роботи студентів і аспірантів;
- врахування потреб виробничих партнерів у підготовці фахівців, шляхом перегляду програм і змісту навчальних дисциплін;
- залучення додаткового джерела ресурсів для забезпечення досліджень і розробок;
- поліпшення якості підготовки фахівців.

Соціальне партнерство, встановлення і укріплення зв'язків з підприємствами відкривають для освітніх систем додаткові можливості випереджаючого розвитку, а саме:

- спрощення доступу до інформації про ринок праці;
- забезпечення обліку вимог роботодавців до змісту підготовки фахівців;
- спрощення процедури коригування старих і розробки нових учбових матеріалів і програм, які відповідають вимогам роботодавців;
- відкриття можливостей для організації практики студентів;
- розширення можливостей працевлаштування випускників.

Подальший якісний розвиток системи освіти тісно пов'язаний з необхідністю розширення соціального партнерства.